

Dr. Bárány Sándor

A SZÓJATERMESZTÉS TECHNOLÓGIAI KÉRDÉSEI

Budapest OMÉK

2013.szept. 20.

Dr. Bárány Sándor

Szaktanácsadó

Agroméda Kft. 7940 Szentlőrinc, Kodály u. 1/B

Telefon: 06-30-33 61 597

E-mail: sandorbarany@t-online.hu

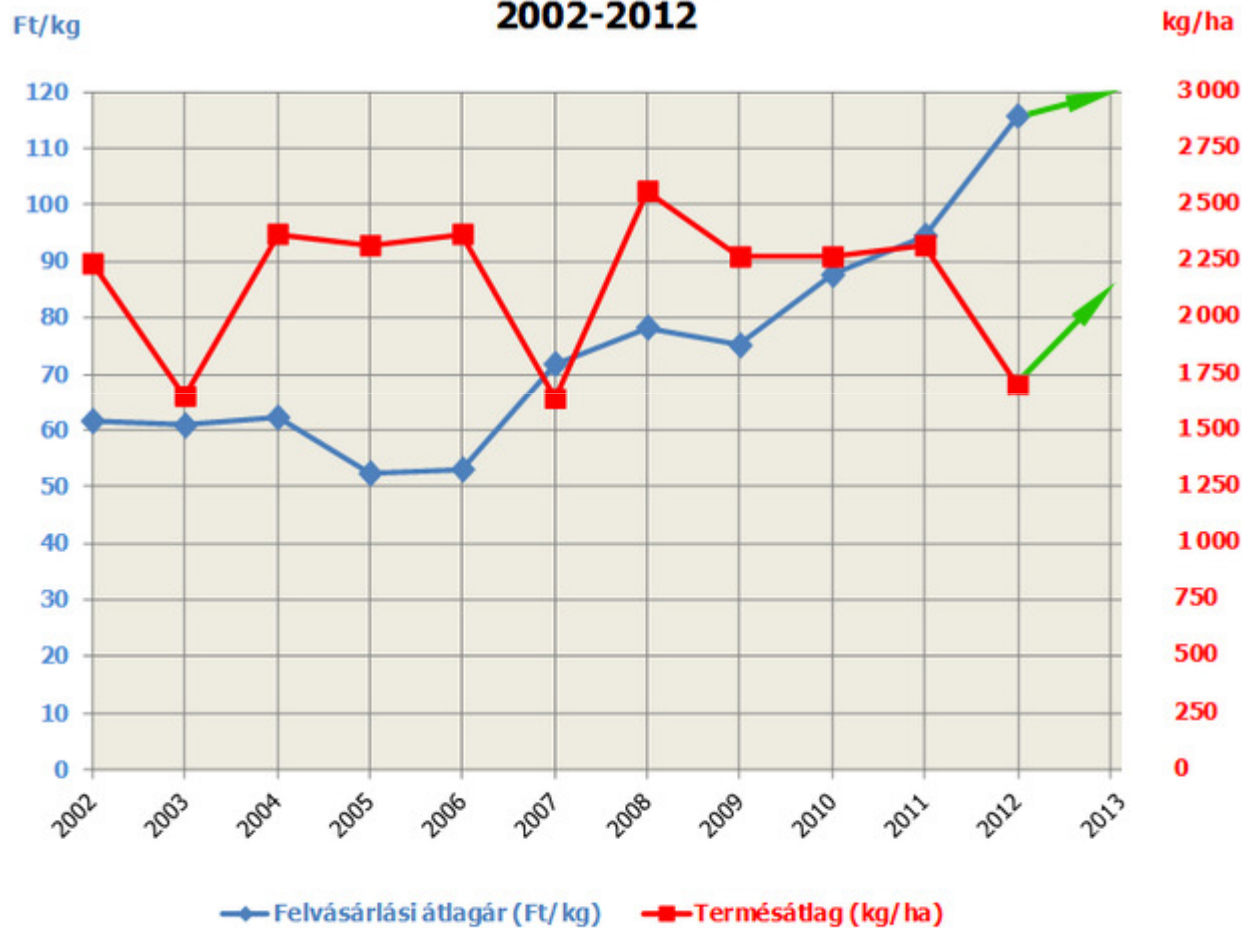
Dr. Bárány Sándor

Fajták közti különbségek

NS VICTORIA

A szója felvásárlási átlagárának és termésátlagának alakulása Magyarország 2002-2012

Forrás: Dr. Takács László – Blue Seed

A szója ökológiai igénye

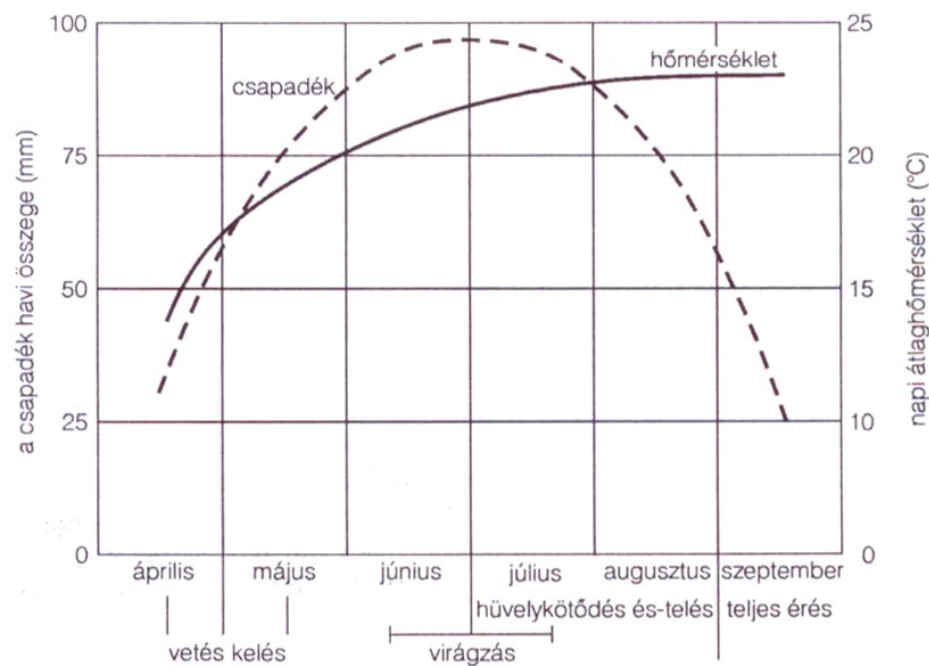
- **Talaj:** Jó kukoricatalajok növénye
- **Vízigény:** Nagy. Június 100mm, Júli. eleje is csapadékos.
Párás mikroklímát kedveli.

FOTÓ: Sikorszki Gábor János

A szója ökológiai igénye

- **Hőmérséklet:** 12 °C talajhőmérséklet alatt ne vessünk. Virágzás idején 20-22 °C az optimális.

Forrás: Balikó-Bódis-Kralovánszky

A szójatermesztés technológiája

- **HELYE A VETÉSI SORRENDENBEN**

- **Elővetemény**

Gabona és kapásnövények is jók (szója, napraforgó, repce, lucerna NEM)

- **Talajművelés**

Gondos, jó minőségű őszi szántást kell végezni. Tavasszal csak ezen tudunk apró morzsás egyenletes talajt készíteni a vetéshez. Ez a technológia kiemelten fontos eleme! Egyenletes és gyors csírázás, megfelelő gyomirtó

A szójatermesztés technológiája

- **Tápanyag visszapótlás**

Jó tápanyag ellátottságú talajokon 1 tonna szója előállításához 25 kg N, 40 kg P, 40 kg K. A szaktanácsot adó labor ezt pontosan elő fogja írni. Betartása támogatási feltétel is.

A szójatermesztés technológiája

- **VETŐMAG ELŐKÉSZÍTÉS, OLTÁS**

A vetés előtti oltóporos kezelésnek ott van jelentősége, ahol még nem termeltek szóját. A maggal talajba bevitt *Rhizobium japonicum* évekig megmarad a talajban.

A vetőmag csávázása

A szójában felhasználható gombaölő csávázó szerek

Hatóanyag	Készítmény	Dózis	Forgalm. kat.	Gyártó	Kórokozó
karboxin+thiram	Vitavax 2000	2,5 l/t	I	Chemtura	csírákori betegségek
karboxin+thiram	Vitavax 200 FS	2,5 l/t	I	Chemtura	csírákori betegségek

Forrás: BM KH NTI KDO

A vetőmag csírázó képessége, 5-8%-al javul

A szójatermesztés technológiája

- **VETŐMAG MENNYISÉGE**

Erősen fajtafüggő. Az általunk javasolt fajtáknál 350-450 termőtő elegendő. Ez 160-240 gramm/1000 szem súly esetén 80-100 kg/ha vetőmagot jelent.

- **SORTÁVOLSÁG**

- Sortáv 15cm. Gabona sortávra vetett szójánál nincs mód kultivátorozásra. Itt az állomány tőeloszlása viszont egyenletesebb.

- Sortáv 45cm. Ekkor az állomány kultivátorozható. A szellőztetés, talajmozgatás jó hatású az állományra, az gyorsabban fejlődik, hamarabb záródik. Gyom irtószer megválasztás (filmréteg)

- Sortáv 70-75 cm. Kukorica kultivátorral is művelhető.

A szója növényvédelme

A szójában előforduló fontosabb gyomnövények

Magyar név	Latin név	
parlagfű	<i>Ambrosia artemisiifolia</i>	egyéves kétszikű
disznóparéj fajok	<i>Amaranthus spp.</i>	
fehér libatop	<i>Chenopodium album</i>	
árvakelésű napraforgó	<i>Helianthus annuus</i>	
csattanó maszlag	<i>Datura stramonium</i>	
selyemmályva	<i>Abutilon theophrasti</i>	
szerbtövis fajok	<i>Xanthium spp.</i>	
keserűfű-félék	<i>Polygonum spp.</i>	
kakaslábfű	<i>Echinochloa crus-galli</i>	egyéves egyszikű
muhar-félék	<i>Setaria spp.</i>	
termesztett köles	<i>Panicum miliaceum</i>	
apró szulák	<i>Convolvulus arvensis</i>	évelő kétszikű
mezei acat	<i>Cirsium arvense</i>	
fenyércirok	<i>Sorghum halepense</i>	évelő egyszikű
tarackbúza	<i>Elymus repens</i>	

A szója gyomírtása

- 2013-ban az egy és kétszikű gyomok ellen 16 hatóanyag van engedélyezve. (28 készítmény) Külön a desszikalásra glifozát hatóanyag (31 készítmény) és a diquat-dibromid (6 készítmény)
- Új fejlesztésű gyomirtó szerek hiányoznak a piacon, egyre inkább a „maradék elv” érvényesül.

„kis kultúra, nem éri meg a fejlesztést”

A szója gyomirtása

A gyomirtási technológia megválasztása a terület gyomösszetételén alapul. Ez az ország szója termesztő körzetein belül is igen változatos. Az alapgyomirtást ha egy mód van rá ne hagyjuk ki, a kombináció tartalmazzon egy és kétszikű gyomok elleni komponenst is. Szinte biztos, hogy felülkezelésre is sor fog kerülni.

A szója gyomirtása

A GYOMIRTÁS FEJLESZTÉSÉNEK IRÁNYA

- **Sorközművelés, sorpermetezés**
- **Retró készítmények, Régi-új hormonbázisú szerek használata**
- **Kenéses kijuttatás állományban**
(parlagfű elleni védekezés glifozát hatóanyaggal)

A szója gyomírtása

UTÓVETEMÉNY HATÁS – VETÉS KORLÁTOZÁS

AMINOPILARIDOK

(gabona,kukorica gyomirtó szerek)

Táltos, Mustang forte, Genius , Ikarus,
Colombus

MEZOTRION

(kukorica gyomirtószer)

Callisto, Callimo, Lumax

Mélyszántás után sem vethető pillangós!

TOPRAMEZON

(kukorica gyomirtószer)

Clio, Stellar

Mélyszántás után vethető pillangós!

Dr. Bárány Sándor

Fotó: Hegedűs Sándor, Dombegyháza, Békés M.

Dr. Bárány Sándor

2009/06/12

Fotó: Merész F.

A szója engedélyezett gombaölő szerei

Gombaölő szerekből 5 hatóanyag, (9 készítmény) van engedélyezve.

Ma nálunk az üzemi technológiának a gombaölő szeres védekezés még nem része.

Engedélyezett rovar- és atkaölő szerek

- Jelenleg engedélyezett készítménnyel nem rendelkezünk.
- Kártevők megjelenésekor eseti engedélyt kell kérni, pl.: Atka kártevők: Ortus 5SC

KÉTFOLTOS TAKÁCSATKA

KUKORICA MOLY

FOTÓ: Steiner István

MUSZKA MOLY

FOTÓ: Steiner István

Szójafajták

Szója fajta kérdés

- **Hasznosítási irány: Étkezési vagy takarmány**
- **Termőképesség**
- **Termésbiztonság:**
 - Szárszilárdság
 - Hüvelymagasság a talajtól
 - kórokozókkal, kártevőkkel szembeni ellenállóképesség
 - kis pergési hajlam
 - egyöntetű érés
- **Olajtartalom**
- **Fehérjetartalom**

Szója fajta kérdés Melyiket válasszam?

MENTOR

SPONSOR

ISIDOR

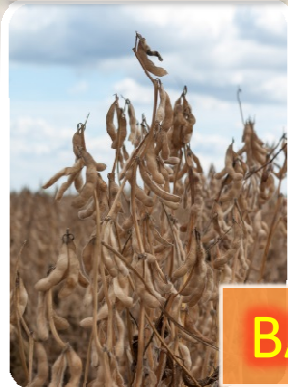
GALINA

BOGLÁR

BÓBITA

EMESE

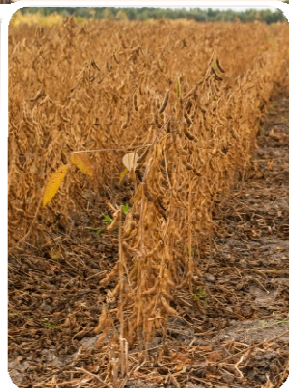
JOHANNA

PANNÓNIA KINCSE

BAGERA

ROYAL PRO

A szója betakarítása

Az egyik kritikus pont az aratás időpontjának megválasztása. Egyenlőtlen kelés egyenlőtlen beérést is okoz. Aratásra kész a szója, ha a levelét lehullatta, a csúcsi hüvelyek is teljesen kifejlődtek. A víztartalom ilyenkor 14-18%-os. Gyomos szóját feltétlenül desszizálni kell. A kombájn beállítását szakember végezze, dob fordulata, motolla sebességét össze kell hangolni. A szója betakarítása nem rohammunka!

A szója szárítása, tárolása

A 14-15%-nál magasabb víztartalmú szóját szárítani kell. A szárító levegő hőmérséklete ne haladja meg a 60°C-fokot. Túlszárítani sem szabad a terményt, mert a szabványos 14,5% alatti súlyveszteséget a vevő nem szereti megfizetni. A terményt olyan szárítóba kell szállítani, ahol a szója szárításával kapcsolatos tapasztalatok megfelelőek.

A szójabab elsődleges feldolgozása

Általánosan: **extrahált** (zsírtalanított szója)

I.-II.-III. osztályú

Ezek a tengerentúli szóják, szinte biztosan GMO eredetűek.

extrudálás Magas nyomáson a mag felmelegszik, tárcsán átpréselik és teljes értékű szójaként felhasználják vagy értékesítik. A benne lévő olajtartalom miatt rövid ideig tárolható (avasodás).

hidrotermikus kezelés Héjtalanítás, roppantás, 100°C-on 25 percig hőkezelés, hűtés.

„Full fat” szójaként felhasználják vagy értékesítik

savas erjesztés Szója-kukorica siló (CCM)

A hazai szójababból készült, feldolgozott árú garantáltan GMO mentes.

Hazánkban, humán célú szója felhasználásra már vannak kezdeti lépések.

A szójatermesztés jövője

A világban egyenletes, folyamatos növekedés látható.

Nálunk: legyünk optimisták, hiszen ezért dolgozunk.

A teljes szója vertikum összehangolása

Feldolgozó - nagy mennyiségű és homogén minőségű áru alap

Integrátor - a termelés szervezése, vetőmag, kemikáliák, felvásárlás szervezése

Termelő - szaktanácsadás alapján az áru megtermelése

Dr. Bárány Sándor

A szójatermesztés jövője

Magyar Szója Nonprofit Kft.

A szójatermesztés jövője

Rácz László

Prügy, MG Zrt. Elnök-igazgató:

**„Mi a szóját az AKG miatt kezdtük el termeszteni.
Nem tudjuk mi lesz az AKG jövője, de a szója
marad.”**

Dr. Bárány Sándor

SZÓJAARATÁS BRAZÍLIÁBAN. *Sorban emelkedő árak*

Összefoglalás

- A hazai termelésű szója garantáltan GMO mentes és értékesíthető.
- Az állattenyésztés jó felvevő piac(?) (vagy export!)
- A szójatermesztés 2 tonna/ha hozam esetén már gazdaságos.
- A korszerű fajták a termeléshez rendelkezésre állnak, azok vetőmagjai megvásárolhatók.
- A szójatermesztés technológiája könnyen elsajátítható, de a technológiát pontosan be kell tartani.
- A szója termesztése a hazai gazdaságok vetésszerkezetébe tökéletesen beilleszthető.

Dr. Bárány Sándor

**Köszönöm megtisztelő
figyelmüket!**